

DE TRUMPS VAN BROOKLYN, QUEENS EN KLONDIKE

*Hij was een heel moeilijke kerel,
maar voor mij een geweldige leermeester.*

– Donald Trump over zijn vader

Hoewel hij door een Senaatscommissie was gedagvaard om zich te verantwoorden voor de onverwacht hoge winst van \$ 4 miljoen die hij had gemaakt met een regeringsprogramma voor een huizenproject voor oorlogsveteranen, had het voor Frederick Trump veel slechter af kunnen lopen. Zoals bijvoorbeeld voor Roy Cohn.

Een groot deel van de maand daarvoor waren Capitol Hill en het land gehypnotiseerd geweest door de hoorzittingen van McCarthy over het Amerikaanse leger, waarin militairen de degens kruisten met senator Joseph McCarthy, de beruchte communistenjager uit Wisconsin, over het gedrag van zijn twistzieke hoofdadviser, Cohn. (Dit liep voor Cohn zo slecht af dat hij zijn politieke aspiraties verder kon vergeten. De *hearings* verliepen net zo slecht voor de senator. Een getuige werd een sensatie toen hij de senator de fameuze vraag stelde: ‘Heeft u dan geen enkel fatsoen, sir?’ De jonge Cohn verliet hierna Washington diep beschaamd. McCarthy zou niet veel later overlijden, achtenveertig jaar oud, aan een met alcohol samenhangende leverziekte.)

Het drama van de McCarthy-hearings was nog maar net achter de rug toen Fred Trump op 12 juli 1954 achter de getuigentafel plaatsnam om vragen te beantwoorden over omkoping en woekerwinsten bij een bouwproject van de Federal Housing Administration, de FHA. Op een ander moment

had de corruptie bij een bureau dat projectontwikkelaars subsidieerde die appartementen bouwden voor veteranen uit de Tweede Wereldoorlog, waarschijnlijk de aandacht getrokken van het hele land. Maar zo vlak na McCarthy kon het Amerikaanse volk worden vergeven als het even niet op het Capitool lette.

Trump was opgeroepen om vragen te beantwoorden die waren gesteld door de eerste getuige die voor de commissie was verschenen. In zijn getuigenverklaring had federaal onderzoeker William McKenna gezegd dat Trump tot de top van de projectontwikkelaars behoorde die buitensporig hoge betalingen opstrekten die waren goedgekeurd door FHA-officials die bijna zeker corrupt waren. Veel van deze ambtenaren hadden kostbare geschenken zoals tv's, horloges en apparaten van de bouwers aangenomen. Anderen leefden zo ver boven hun stand dat het voor de hand leek te liggen dat ze met grote sommen waren omgekocht. In ruil daarvoor kregen de ontwikkelaars opdrachten ter waarde van vele miljoenen. Volgens McKenna had Trump met name geprofiteerd van het vrijelijk interpreteren van de regels door een machtige figuur in Washington genaamd Clyde L. Powell. Powell had Trump toegestaan om de bouw in Beach Haven zes maanden eerder op te leveren dan het moment dat hij de door de federale overheid gesubsidieerde lening voor dat project moest gaan terugbetalen. In dat halve jaar kon Trump \$ 1,7 miljoen aan huurpenningen in zijn zak steken.

McKenna's verklaring over Trump en anderen verbijsterde commissievoorzitter Homer Capehart – de senator uit Indiana gebruikte het woord 'misselijkmakend' – die zei dat de projectontwikkelaars misbruik hadden gemaakt zowel van de federale overheid als van talloze veteranen. Capehart nam een voorbeeld aan president Dwight Eisenhower die rood was aangelopen toen McKenna hem vertelde over de problemen bij de FHA. Eisenhower, de eerste gekozen president sinds U.S. Grant die niet al politicus was, had in zijn campagne beloofd om een eind te maken aan de corruptie. De president had op zich niets tegen projectontwikkelaars. Hij had vlak daarvoor nog met een andere grote ontwikkelaar uit New York, William Zec-kendorf, gesproken en er bij hem op aangedrongen om het project op zich te nemen dat L'Enfant Plaza in het zuidwesten van Washington D.C. zou worden. Maar Ike hield nu eenmaal van de soldaten die hij in de Tweede Wereldoorlog naar de overwinning had geleid. Toen hij federale onderzoekers losliet met een presidentieel besluit waarin hij FHA-ontwikkelaars *sons of bitches* noemde, rook senator Capehart, een gewonere politicus, zijn kans.

Net als Eisenhower was Capehart Republikein. De FHA was in het leven

geroepen door de Democraat Franklin D. Roosevelt en de gebeurtenissen die nu werden onderzocht, hadden zich allemaal voorgedaan onder een andere Democratische president, Harry S. Truman. Als Capehart maar genoeg kabaal wist te maken over de FHA, zou hij de Democraten kunnen treffen voor de komende Congresverkiezingen. Dus zei hij dat de bouwers en de FHA verwickeld waren in een 'reusachtig schandaal', veel groter dan het beruchte geval van de zogenoemde Teapot Dome-corruptie in de jaren twintig, waarin ambtenaren steekpenningen hadden aangenomen in ruil voor pachtcontracten voor federale grond met rijke oliebronnen. Teapot Dome, met oliereserves die honderden miljoenen, zo niet miljarden dollars waard waren, had plaatsgevonden onder een Republikeinse president, Warren G. Harding.

Capehart, die voordat hij in de Senaat kwam een carrière achter de rug had als verkoper van jukeboxen en popcornautomaten, was befaamd als verkoper van zichzelf. Hij besloot dat de hoorzittingen een roadshow moesten worden die begonnen in Washington en dan door het land zouden reizen zodat meer Amerikanen konden zien hoe hij die samenzwerende bureaucraten en projectontwikkelaars het vuur na aan de schenen legde. Met een beetje geluk zouden er zelfs tv-camera's opduiken om de show live uit te zenden. Zoals iedere slimme politicus wist, zou televisie het onderzoek en het schandaal veel groter maken voor het publiek dan het eigenlijk verdiende. De juristen, senatoren en getuigen van de commissie zouden als hoofdrolspelers in een drama worden gezien en het schandaal zelf als een verhaal van goed en kwaad. Uiteindelijk zou het acroniem FHA zelfs in het politieke jargon opgenomen kunnen worden en net zoveel gaan betekenen als de woorden Teapot Dome, waarvan iedereen wist dat die voor corruptie stonden.

De meeste getuigen die optraden in de dagen voordat Fred Trump verscheen, hadden de rol gespeeld die van hen werd verwacht. Clyde L. Powell bijvoorbeeld legde uit dat hij geen enkele vraag ging beantwoorden omdat hij weigerde tegen zichzelf te getuigen en liet zijn ondervragers met lege handen achter door te blijven herhalen: 'Mijn antwoord is hetzelfde, sir' of 'Mijn antwoord hierop is zoals ik het heb gegeven'. Andere getuigen probeerden tevergeefs de onwaarschijnlijke rendementen van de projectontwikkelaars te verklaren. In één geval werd iedere \$ 5 die een ontwikkelaar investeerde, al heel gauw \$ 1737. In een ander geval nam \$ 10.000 toe tot \$ 3,1 miljoen. Een van de ontwikkelaars sloeg met zijn vuist op tafel terwijl hij riep dat hij onschuldig was. Een andere kreeg een paar uur na zijn getuigenis een hartaanval.

Maar niemand speelde zijn rol zo schitterend als de getuige die het grootste deel van de hoorzitting op de middag van 12 juli in beslag nam. Fred Trump, keurig gekleed in een mooi pak en met een zorgvuldig bijgewerkte snor, zat tussen zijn advocaten achter de getuigentafel. Net als de andere getuigen was dat op vloerniveau en moest hij opkijken naar het podium waar de voorzitter zat, als een rechter in zijn rechtszaal of een koning op zijn troon. Maar Trump gedroeg zich niet als verdachte of alsof hij op audiëntie was. In plaats daarvan sprak hij vol zelfvertrouwen over de ingewikkelde, maar legale manieren die hij had gebruikt om voor zichzelf het meeste uit een project te slepen, dat bijna ontworpen leek om een ontwikkelaar winst te laten behalen, als hij de regels maar net zo goed begreep als hij een bouwtekening begreep.

Soms kreeg Trumps getuigenverklaring iets van de sketches van het komisch duo Abbott en Costello. Op de vraag wanneer hij een bepaald stuk land had gekocht, antwoordde Trump: ‘Vijf of acht of tien jaar geleden.’ Tijdens de ondervraging over de begroting van een project waarin 5 procent ‘architectenvergoeding’ was opgenomen die grotendeels in Trumps zak verdwenen was, benadrukte Trump dat dat erop stond om de FHA tevreden te stellen. Toen de sceptische senator Capehart doorvroeg, voegde Trump eraan toe: ‘En het staat in de bouwverordening.’

‘Wat staat in de bouwverordening?’ vroeg Capehart.

‘De 5 procent architectenvergoeding.’

‘Heeft u ooit een bouwverordening gezien waarin dat staat?’

‘Nee, ik ben bouwer.’

‘Hoe weet u dan dat deze bouwverordeningen voorzien in een architectenvergoeding van 5 procent?’

‘Ze zouden er niet mee akkoord gegaan zijn als het er niet in stond.’

En zo ging het het grootste deel van de middag door, waarbij Trump af en toe waarschuwde met: ‘Dat is een heel dubieuze vraag.’ Waarna hij de ingewikkelde manieren begon te beschrijven die hij gebruikte om het maximale uit de belastingbetaler te halen. Zo legde hij bijvoorbeeld uit dat de grond van zijn ontwikkelingsproject Beach Haven eigendom was van een trust ten behoeve van zijn kinderen. De gebouwen hadden echter een stuk of zes verschillende bedrijven als eigenaren. Jaarlijks betaalden deze zes instellingen huur aan de trust, dus aan zijn kinderen, voor het gebruik van de grond. Volgens het huurcontract ontvingen de kinderen Trump zo jaarlijks \$ 60.000 of meer zuivere winst voor een periode van achtennegentig jaar. Met het recht het contract te verlengen met nog eens negenennegentig jaar.

Net zo openhartig legde Trump uit hoe hij de vergoeding voor de hoofd-

aannemer die was opgenomen in de kostenraming die hij bij de FHA had ingediend, in eigen zak had gestoken en hoe hij zijn portemonnee had gespekt door een van zijn bedrijven zaken te laten doen met een ander bedrijf van hem. De senatoren vonden dit hetzelfde als een man die zijn eigen gazon maait en er dan op staat dat hij voor dat klusje wordt betaald. Trump vond echter dat hij meer leek op een kleermaker die zijn minder betaalde assistent een maatpak laat maken en dan de klant het volle bedrag in rekening brengt. Als de kwaliteit gelijk is dankzij het toezicht van de kleermaker, waarom zou hij het geld daarvoor dan niet mogen krijgen?

Voor zijn kleermakerij in Beach Haven had Trump bij de overheid een plan ingediend waarin extra hoge bouwkosten waren opgevoerd, waardoor hij meer geld kon lenen en van de overheid toestemming kreeg om hogere huren te vragen. Uit de uiteindelijke afrekening van het project bleek dat Beach Haven was gebouwd voor \$ 4 miljoen minder dan begroot (wat in bedragen van nu neerkomt op \$ 35 miljoen). De extra hoge huur die was vastgesteld bij de goedkeuring van het project, bleef ongewijzigd, zelfs nadat de excessieve winst bekend geworden was, omdat de FHA dat nu eenmaal toestond. Ook het geld dat over was van de lening van de FHA bleef op Trumps bankrekening. Hij vond dat hij dat geld eerlijk had verdiend en het was, technisch gesproken, geen inkomen. Zolang hij dat geld niet in eigen zak stopte, zo verklaarde hij, moest die \$ 4 miljoen worden beschouwd als een appeltje voor de dorst als het met Beach Haven eens wat minder mocht gaan.

Trump getuigde, af en toe geholpen door zijn juristen, die middag twee uur achtereen. Veel van wat hij zei, zou iedereen ongerust maken die had gedacht dat de dollars van de belastingbetalers die door de FHA werden geïnvesteerd, het nobele publieke doel dienden om veteranen zo goed mogelijk te helpen. Maar Trump en andere bouwers zeiden daarop dat hun enorme winsten beschouwd moesten worden als vergoeding voor het uitmuntende werk dat zij deden door binnen zo korte tijd tienduizenden huizen te bouwen. Iedere suggestie dat hij een verordening of wetten had overtreden, was 'heel erg verkeerd, en doet me pijn', zoals een gekrenkte Trump zei. Hij was degene die verbijsterd had moeten zijn, niet de senatoren, vanwege de 'onmetelijke schade aan mijn status en reputatie'.¹

* * *

Hoewel Fred Trump zonder meer ingegaan was tegen de geest van het FHA-programma, kon hij niet worden betrappt op enig misdrijf. Veel Amerika-

nen zouden een zo ambitieuze en slimme kerel die wist wat er in de wereld te koop is en daar gebruik van maakte om er beter van te worden, misschien wel bewonderen en zelfs toejuichen. Trump was precies zo'n kerel, een klassieke New Yorker afkomstig uit een eind negentiende-eeuwse verhandeling over politieke corruptie met de titel *Plunkitt of Tammany Hall*. De desbetreffende Plunkitt was George Washington Plunkitt, lid van Huis en Senaat van de staat New York, die ooit verklaard zou hebben: 'Ik zag mijn kansen en pakte ze.' Een van Plunkitts meest vermaarde verhandelingen ging over wat hij noemde de 'eerlijke omkoping', die door politici werd toegepast om ervoor te zorgen dat vrienden speciale gunsten kregen, waaronder hulp bij vastgoeddeals. Tammany Hall was een politieke organisatie van de elite van de Democratische Partij in New York City.

De humor van de deugniet in *Plunkitt* stond in scherpe tegenstelling tot de bijtende observaties van Thorstein Veblen, die in dezelfde tijd ook een klassieker schreef. In *The theory of the leisure class* liet Veblen zien dat de Amerikaanse elite leefde volgens een ethiek van uiterste hebzucht en verdorvenheid onder een laagje vernis van de juiste opleiding en manieren. Veel machtiger en dus veel gevaarlijker dan Plunkitts ploeteraars en parasieten waren de leden van Veblens bevoorrechte klasse dankzij de enorme vermogens, door wrede mannen vergaard die genoten van 'vrijheid van scrupules, van sympathie, van eerlijkheid en van respect voor het leven'.

Veblens hoofdrolspelers, algemeen bekend als *robber barons*, 'roofbaronnen', hadden namen als Rockefeller, Morgan, Carnegie en Vanderbilt. In hun geldverslindende goede daden, verkwisting en tijdrovende nuttelosheid zoals zeilen en golfen zag Veblen een gemeenschappelijke poging anderen af te leiden van hun geroof en hen te inspireren tot zowel bewondering als imitatie. Enorme vermogens verschaften volgelingen en nakomelingen ook toegang tot de hoogste regionen van het zakendoen, financiën, monopolies in de industrie, olie en grondstoffen, waar hun status in stand gehouden werd met de hulp van adviseurs, advocaten en anderen die hoopten zelf ooit tot deze bevoorrechte klasse te kunnen behoren.

* * *

In de jaren negentig van de negentiende eeuw, toen Plunkitt zijn verhandelingen schreef en Veblen college gaf aan Cornell University, had Fred Trumps vader Friedrich Drumpf noch Tammany Hall kunnen betreden, noch de bevoorrechte klasse. Hij was geboren en getogen in Duitsland en was in oktober 1885 in het vooronder van de nieuwe, in Glasgow gebouwde

SS *Eider* van Bremen via Southampton naar Amerika geëmigreerd. De net zestien jaar oude knul was in de leer geweest als barbier in een land dat al overvol zat met jongemannen die scheermes en schaar wisten te hanteren.

Donald Trumps grootvader betrad Amerikaanse grond in Castle Garden, waar een immigratiekantoor gevestigd was in een voormalig fort op een kunstmatig eilandje ten zuiden van Manhattan. De immigranten moesten spitsroeden lopen langs allerlei inspecties voordat ze toestemming kregen over een brug naar de stad te lopen. Waren ze eenmaal in New York City, dan stond het ze vrij naar iedere plaats in de Verenigde Staten te gaan. Zoals zoveel nieuwkomers liet Drumpf zijn naam terstond veranderen door een immigratieklerk. Volgens staatsdocumenten vertrok hij uit Castle Garden als Friedrich Trumpf en hij zou die naam nog jaren dragen.

Nadat hij zes jaar in New York had gewoond, hoorde Friedrich het nieuws over de goudkoorts in het westen, waar nieuwe dorpen en steden als paddenstoelen uit de grond schoten. Hij kwam in Seattle terecht, waar hij eigenaar werd van een bloeiend restaurant in de rosse buurt, dat in afgescheiden kamertjes zorgde voor maaltijden en hoertjes. Het leek dan wel niet helemaal op de verhalen van Horatio Alger over jongens die van schoenenpoetser miljonair werden, maar in een land dat rijkdom gelijkschakelde met deugdzaamheid, was Friedrich een deugdzaam man aan het worden. Zeven jaar na aankomst in New York vervoegde hij zich bij de US District Court for the Washington State waar hij zijn ‘verbondenheid en trouw’ aan ‘Wilhelm II, keizer van Duitsland’ afzwoor en een verklaring tekende waarmee hij Amerikaans staatsburger werd. In dit document verdween de *fruit Trumpf*.

Nu hij staatsburger was en zakenman met de naam Trump, bekeek Friedrich de mogelijkheden om rijk te worden. Hij vond er een in een mijnwerkerskamp in de Cascade Mountains met de naam Monte Cristo, dat werd overspoeld door zilver- en goudzoekers. Trump beschouwde de mens als een betrouwbaarder bron van inkomsten dan de modder en beweerde, ten onrechte, dat hij ergens goud had gevonden, waardoor hij zonder ervoor te hoeven betalen de hand kon leggen op dat stuk eerste klas grond. Zo’n ‘*strike*’ gaf de goudzoeker het exclusieve recht op dat stuk grond. Trump stak nooit een spade in zijn grond, maar bouwde in plaats daarvan een pension. Dat werd een groot succes. En zijn winst was des te hoger omdat hij nooit iets voor de locatie had betaald.

Terwijl Trump met lef en hard werken rijk werd, liet hij zien dat hij een echte Amerikaan geworden was. In die jaren was het grootste deel van het Amerikaanse noordwesten zo goed als wetteloos en het land zat vol mannen en vrouwen die gebruik wisten te maken van die zelfkant van de beschaving.

Formaliteiten betekenden weinig in de afzondering van bossen en bergen en durf en brutaliteit waren voldoende om succesvol te zijn. De ondernemende *outlaw* ging geleidelijk aan de indiaanse krijger vervangen als het archetype van het Wilde Westen en in een plaatsje als Monte Cristo zou niemand geschokt hebben opgekeken als iemand domweg het bezit van een ander in beslag nam. Trump was misschien alleen brutaler dan de meeste anderen toen hij een lading hout liet komen en zijn handel op grond bouwde die hij niet had gekocht, maar veel mensen woonden en groeven naar goud op land dat niet van hen was.

Ook zal niemand verbaasd zijn dat Monte Cristo niet bracht wat het beloofd had en alleen in leven werd gehouden zodat John D. Rockefeller, wiens speculatie de *rush* naar goud en zilver had veroorzaakt, met grote winst kon vertrekken. In 1891 had de rijkste man van Amerika geïnvesteerd in deze mijnstreek op grond van een bijzonder optimistisch rapport van een geoloog. Rockefeller had met anderen een grote fabriek laten bouwen om erts klaar te maken voor vervoer over de nieuw aangelegde spoorlijn. Maar er werd veel te weinig erts aangevoerd en uiteindelijk hoorden Rockefeller en zijn partners in het syndicaat dat de geoloog ernaast had gezeten. Zonder enige ruchtbaarheid verkochten ze de fabriek, met winst, en namen hun geld mee terug naar de Amerikaanse oostkust.

Toen Rockeffellers geheim dat er geen erts was, bekend werd en Monte Cristo werd verlaten, klonken er weinig klachten over de vergissing van de geoloog en het stiekeme vertrek van de New Yorker. Wat had het ook voor zin? Bovendien was er een nieuwe goldrush begonnen, dit keer in de omgeving van de Klondike in het noordwesten van Canada. Nadat er twee schepen in Seattle waren aangekomen met goudzoekers die tegen de waarde van nu voor \$ 1 miljard aan goud bij zich hadden, spoedden honderdduizend mannen zich noordwaarts. Ook Friedrich Trump vertrok naar Yukon, de regio genoemd naar de rivier die naar Alaska stroomt en waarin de beek de Klondike uitmondt. Nadat hij in Alaska aan land was gegaan, ondernam hij een van de zwaarst denkbare en gevaarlijkste trektochten door de wildernis. Eenmaal aangekomen begon hij met het uitbaten van een van de eettentent, die gespecialiseerd waren in gerechten van het vlees van de paarden die gedurende de trektocht hun laatste adem hadden uitgeblazen. Algauw bouwde hij een etablissement van zwerfkeien en planken, het New Arctic Restaurant and Hotel, waar ook weer prostituees te vinden waren. Het New Arctic zat eerst in het stadje Bennett en verhuisde daarna over meren en beken naar het grotere White Horse. Trump, die zich alweer vestigde op grond die niet van hem was, hield zijn zaak dag en nacht geopend en verdiende het

meeste geld, op de meest succesvolle goudzoekers na. Toen de goudkoorts voorbij was, verliet hij White Horse en liet het New Arctic achter in handen van een partner, die al gauw failliet zou gaan.

Rijk en twee keer zo oud als toen hij in Amerika aankwam, ging Trump terug naar New York waar hij de boot nam naar Duitsland om er een vrouw te vinden. Volgens een van de verhalen had hij een fortuin bij zich dat nu meer dan \$ 8 miljoen waard zou zijn. In 1905 keerde hij in New York terug met zijn vrouw Elizabeth Christ Trump. Ze was zwanger van een zoon die in Amerika werd geboren en Frederick (niet Friedrich) Christ Trump gedoopt werd.

De vader van de kleine Frederick investeerde zijn in Yukon verdiende rijkdom in vastgoed. Hij was zo slim zich te richten op het slaperige stadsdeel Queens, waar toen nog geen tweehonderdduizend zielen verspreid woonden en dat pas kort daarvoor, in 1898, door New York was ingelijfd. Een nieuwe brug en een treintunnel naar Manhattan waren in aanbouw. De brug werd in 1909 geopend. In 1910, toen de Long Island Rail Road begon met een treinverbinding van Queens naar het fantastische nieuwe Pennsylvania Station, woonden er in het stadsdeel 284.000 mensen. Projectontwikkelaars zetten er zo snel als ze konden appartementengebouwen en huizen neer. Langs Hillside Avenue, Jamaica Avenue en Atlantic Avenue verschenen hele huizenblokken. In 1920 woonden er al bijna een half miljoen mensen in Queens.²

Friedrich Trump herkende een goldrush van verre. Hij wilde rijk worden door in vastgoed te investeren en ging geregeld op bezoek bij makelaars, vaak hand in hand met zijn zoon. Tijdens een van die wandelingen in maart 1918 werd hij ziek. Binnen een paar uur vertoonde hij de symptomen van griep. In sommige verhalen wordt zijn dood volledig geweten aan de Spaanse griep, die in 1918-1919 775.000 Amerikanen het leven kostte. Binnen de familie werd de schuld echter deels ook gegeven aan de alcohol.³

Frederick, twaalf jaar oud, was nu ineens de man in huis en ging werken en bijdragen aan het huishouden; een nationale economische crisis, de depressie van 1920-1921, had een groot deel van het familiefortuin opgeëist. Hij ging naar de avondschool en deed verschillende schriftelijke cursussen om beroepen in de bouw te leren en ging werken voor een aannemer zo gauw hij van highschool kwam. Hij begon als onervaren opper en sjuowde zware bouwmaterialen. Op goede dagen kon hij met een paard werken, op slechte was hij het paard. Omdat hij plichtsgetrouw was en sterk, werd hij al gauw gepromoveerd tot timmerman en binnen korte tijd leerde hij het vak én de kneepjes van de bouw en het vastgoed.

De bijzonder ambitieuze, eenentwintigjarige Fred Trump zette een bedrijf op met zijn moeder; dat zij volwassen was stelde iedereen gerust die zaken wilde doen met E. Trump and Son. Ze konden geen beter moment hebben gekozen. Voor New York City was een periode aangebroken van explosieve groei waardoor de bevolking in een decennium met 20 procent zou toenemen. Terwijl de stad uitgroeide tot de grootste ter wereld, verspreidde haar economische en culturele invloed zich over heel Amerika en de rest van de wereld. Dankzij bioscoopjournaals en foto's in kranten en tijdschriften gingen de wolkenkrabbers, theaters en de straten van Manhattan het beeld domineren dat de wereld had van New York City. En met de hulp van een schurk van een burgemeester, Jimmy Walker, stond Manhattan voor rijkdom, glamour en corruptie en wel in zo hoge mate, dat het tegelijkertijd adembenemend én intimiderend was. De beloning voor degenen die het in Manhattan maakten was enorm, maar de concurrentie was dan ook hard. De Trumps besloten aan de veilige kant te blijven en richtten zich alleen op de buitenwijken Brooklyn en Queens. Van projecten van één huis tegelijk gingen ze verder naar de ontwikkeling van groepjes huizen op een in kavels verdeeld stuk grond. Binnen twee jaar hadden ze tientallen huizen gebouwd en verkocht en kochten ze steeds grotere stukken grond bij de grens van Nassau County.⁴

Het fictieve West Egg uit *The great Gatsby* van F. Scott Fitzgerald ligt aan de North Shore van Nassau County en nieuwe huizen die zelfs maar in de buurt van dit chique district werden gebouwd, hadden cachet. De bevolkingsgroei van Queens, die nu zelfs nog sneller ging dan in het voorgaande decennium, maakte dat de prijzen voor vastgoed pijlsnel tot recordhoogte stegen. Terwijl de *roaring twenties* hun zeepbel van rijkdom voortbrachten, bouwden de Trumps grotere huizen op grotere kavels en verfraaiden die met architectonische details die vooral aantrekkelijk gevonden werden door mensen die wilden laten zien dat ze succesvol waren. In de tijd dat een gewoon Amerikaans huis zo'n \$ 8500 kostte, bouwden de Trumps woningen die op \$ 30.000 werden getaxeerd.

De ineensstorting van de aandelenmarkt in 1929 veranderde wat veel lezers hadden gezien in Fitzgeralds roman, die voorspellende waarde kreeg, en maakte een einde aan de vastgoedboom in Queens. Wall Streets rampspoed verspreidde zich in alle richtingen en veroorzaakte de Grote Depressie van de jaren dertig. Er werden zoveel werknemers ontslagen dat de werkloosheid die eerder rond de 5 procent schommelde, steeg naar dubbele cijfers. Terwijl zich voor de voedselbanken rijen vormden, hield bijna iedereen, ook de mensen met geld, op met geld uitgeven. E. Trump and Son bleef

zitten met huizen die niemand wilde of kon kopen en ging failliet. Fred opende een kruidenierswinkel waarin hij lusteloos achter de toonbank stond, en wachtte tot hij terug kon keren in het vastgoed.

* * *

Het dieptepunt bereikte de Amerikaanse economie in 1933, toen het werkloosheidscijfer als gevolg van de Grote Depressie gestegen was tot 25 procent en de waardedaling van huizen tot 20 procent. In veel plaatsen waren de omstandigheden ronduit verschrikkelijk; voor de miljoenen die hun baan kwijt waren geraakt en worstelden om eten, kleding en onderdak te kunnen betalen, zeiden de cijfers niets over hun zorgen, hun angst en hun wanhoop. Veel gezinnen werden door deurwaarders op straat gezet. Op een enkele dag in januari van dat jaar werden er in New York City vijftien huizen, waar de eigenaren uit waren gezet omdat ze de hypotheek niet meer op konden brengen, geveild.

Het is in al die treurigheid opmerkelijk dat een van de populairste boeken van die tijd een geschiedenis van succes was, met als titel *The epic of America*, waarin de wereld kennismaakte met het begrip ‘the American dream’. Schrijver James Truslow Adams definieerde die droom als een algemeen geloof dat iedere burger een kans moet hebben om ‘het volst mogelijke leven te leiden waartoe hij of zij in staat is’. Dit begrip was niet uitsluitend economisch. Adams benadrukte de waardigheid en het respect waar ieder mens naar verlangde – dat waren sleutelementen van de droom – en veroordeelde ‘de strijd van één tegen allen’ die volgens hem schuldig was aan de excessen van speculatie in de jaren twintig en van de daaropvolgende beurskrach.⁵ Nadat zijn boek eind 1931 was verschenen, reisde Adams een jaar lang rond en schreef hij over zijn hoop dat de crisis zou leiden tot terugkeer naar minder materialistische waarden. In 1934, toen het hoogtepunt van de crisis voorbij leek, merkte hij op dat te veel van zijn landgenoten teruggekeerd waren naar hun obsessie van ‘vergaren en uitgeven’ en waarshuwde hij voor een ‘nieuwe orgie’ van speculatie.

Adams was niet de enige die daar bang voor was. In maart 1934 zouden honderden inwoners van Brooklyn en Queens – veertien bussen vol – de volksvertegenwoordiging in Albany, de hoofdstad van de staat New York, overvallen met de eis iets te doen om hen te helpen hun huizen te behouden en vastgoedspeculanten van het lijf te houden. Er waren zoveel huiseigenaren in de twee stadsdelen die steun hadden aangevraagd in het kader van een bestaand programma dat het bureau een jaar achterliep in de afhande-